

אלו טרפות פרק שלישי הולין

קבא א מיי פ"ו מהל' מאכלות אסורות הל' ט סגנו לאוין קלה טושיע יו"ד סומן סד סעף טו:
קבב ב מיי שם הלכה ו טושיע שם סעף טו:
קבג ג טושיע שם סעף טו:
קבד ד ה מיי פ"ו מהל' שמיטה הל' סג עשין סג טושיע יו"ד ס"י קבה ו ז ח מיי פ"ו מהל' רוח הל"ז סג עשין סג טו"ד ס"י סומן קטו:
קבו ט י מיי פ"ו מהל' שמיטה הל' י סג עשין סג טושיע יו"ד ס"י מו סעף א נוסמן מ סעף פ:
קבז ז

להביא חלב שע"ג הדקין. לא היה כריך למיכתב (ויקרא א) את החלב המכסה את הקרב דמואת כל החלב אשר על הקרב מרבינן אף שעל הדקין או שעל הקיבה לאידך ולמעט חלב שעל גבי דפנות כמציה כדריש צמורת כהניס: **חלב** טהור סותם. לא מיירי הכא צריאה ושומן סותמתה או נסרכה בשומן דפשיטא דטרפה דסמימה זו אינה כלום דאין שומן לריאה ואין זה שומן שלה ולא מיירי הכא אלא כגון דקין שניקצו וחלב הכנתא סותם את הנקצ שהוא שומן שלהם ותמיד שוכזים זו אדוק הוא מאלד והוא סמימה מעלימתא וחלב העשוי ככובע נמי דלאנטיין למימר דלוינו סותם היינו כגון טרפשא דליבא יא כדאמר לקמן שהן שם כל שנה אצל צריאה אין שום חלב סותם: **חלב** היה מאי. נשאל לרבינו יצחק על מחט שנמצא צוקרקין וניקצה הכיס שלו וגם צשרו רק שהיה שומן סותם למעלה והמיר דלא מצעי לן הכא אלא חלב היה כסגנדו צנהמה טמא אצל צחלב טהור דעוף שלה מנינו כנגדו טמא פשיטא דסותם דמיהדק שפיר: **רב ואיסורא דאורייתא וכו'**. כדרב פפא הלכה ומסתברא דרבא נמי חזר צו דקאמר לקמן משמיה דרב דקאמר וצב חיימאל חד סמיס וחד לא סמיס: **ושא"ר** כ"ל המשקין מותרין. ואם תאמר כמאן הא אפילו רבנן דבסמוך לא שרו אלא חמשה ויש לומר דה"ל לכולן ואותן ה' דנקט משום דפליגי רבי שמעון עלייהו אצל צשאר מודה:

רבינו גרשום

מאי מסייע כהני יותר מר' עקיבא: להביא חלב שעל גבי הדקין כלומר שאסור. ורמיניה את החלב המכסה את הקרב מה חלב המכסה את הקרב קרום ויכול לקלפו אותו הקרום ביד. ר' עקיבא מה חלב המכסה בו תותב קרום ונקלף כלומר זהו חלב שעל גבי הדקין שאסור מהו לשון תותב שפרוש החלב על גבי הדקין כשמיטה: ואיפוך קמיייתא. כלומר אמור להביא חלב שעל הקיבה דברי ר' ישמעאל ר' עקיבא אמר להביא חלב שעל גבי הדקין: שאני הכא דקתני מה כלומר הכא קתני מה חלב ומה דווקא הוא. אי הכי ר' ישמעאל מיטר קא אטר ואגן אמרין כהניס נהנו בו היתר (שאמר משום אבותיו). חלב טהור סותם כגון הדרא דכתבא דמהדק כלומר במקום דחוק דמיהדק אבל חלב טמא שעל גבי הקרב לא מיהדק ולא סתיס: חלב היה מהו כלומר חלב שעל הכליות או חלב שעל גבי הקרב דחיה מהו. רב ואיסורא דאורייתא כלומר רב דאמר אינו סותם ואיסורא דאורייתא איסורא דטרפה. כנדוקא עושה דבש למכור בסתוקא דרובשאל כלי. התורה חסה על ממונן של ישראל דכתיב עשה לך שתי חצוצרות כסף ולא של זהב. הציר והחומץ כלומר ציר שעושין אותו משומן גרים ומן חומץ: מוריס מוגלא בלשון לעז: והוא שוטה הוה ששתה דבר שאינו מתוק: אודי לן מיהא בציר כו'. כלומר שורכו ציר שמרוב חימוצו בו הודי ליה מיהא דרבש כלומר דיש בו משום

להביא חלב שעל גבי הדקין דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר בלהביא חלב שע"ג הקבה ורמיניה ^ב את החלב אשר על ^א הקרב ר"ש אומר מה חלב המכסה את הקרב קרום ונקלף אף כל קרום ונקלף ר"ע אומר ^ב מה חלב המכסה את הקרב תותב קרום ונקלף אף כל תותב קרום ונקלף שלח רבין משמיה דר' יוחנן כך היא הצעה של משנה ואיפוך קמיייתא מאי חזית דאפכת קמיייתא איפוך בתרייתא שאני הכא כיון דקתני מה דווקא אי הכי כר' ישמעאל כר' עקיבא היא וליה לא ס"ל אמר רב דחלב טהור סותם טמא אינו סותם ורב ששת אומר זה ואחד זה סותם בעי רבי זירא חלב היה מאי דוקא אמר חלב טהור סותם והאי נמי טהור הוא או דלמא משום דמהדק והאי לא מהדק אמר אב"י מאי חיבעי ליה נהי דשרי באכילה האהדוקי לא מהדק ההוא נקב דסתמה חלב טמא דאתא לקמיה דרבא אמר רבא למאי ניהוש לה חדא דהא אמר רב ששת חלב טמא נמי סותם ועוד ה' התורה חסה על ממונן של ישראל א"ל רב פפא לרבא רב *ואיסורא דאורייתא ואת אמרת התורה חסה על ממונן של ישראל מנימוין כנדוקא איגלי ליה בסתקא דרובשא אתא לקמיה דרבא אמר רבא לכונין וישלשה משקים אסורים גילוי היין והחלב ושאר כל המשקים מותרים ועוד התורה חסה על ממונן של ישראל א"ל רב נחמן בר יצחק לרבא ר' שמעון וסכנת נפשות ואת אמרת התורה חסה על ממונן של ישראל רבי שמעון מאי היא דתניא חמשה אין בהם משום גילוי *ציר וחומץ שמן ודבש ומוריס ר"ש אומר אף הן יש בהן משום גילוי וא"ר שמעון אני ראיתי נחש ששתה יציר בצידן אמרו לו שמיא הוה *ואין מביאין ראייה מן השומים אמר ליה אודי לי מיהת בציר דהא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע ורבנן כי הוה להו גילויא שדו ליה בציר אמר ליה אודי לי מיהא דרבש דרבי שמעון בן אלעזר קאי כוותיה דתניא וכן היה ר"ש בן אלעזר אוסר ב' דבש אמר רב נחמן חלב העשוי ככובע אינו סותם היכא אמרי לה *חישי דכרכשא ואמרי לה *טרפשא דליבא אמר רבא שמעיית מיניה דרב נחמן תרתי חימצא ובר *חימצא חד סתיס וחד לא סתיס ולא ידענא הי מינייהו **רב הונא בר חיננא** ורב הונא בריה דרב נחמן אמר בר חימצא סתיס חימצא לא סתיס אמר רב טבות *וסימניך יפה כח הבן מבח האב הי חימצא והי בר חימצא ת"ש דאמר רב נחמן אינהו מיכל אכלי ולדידן

חלב שעל הדקין. לקמן (דף ג). אמרין ריש מעיא צממתא צעי גרייה וחוה חלב שעל הדקין כשהמעיס מתחילים לימשך מן הקיבה היו חלב שעל הדקין אסור עד אמה לדברי רבי ישמעאל מפני שחלב שעל הקרב שקורין טיל"א מחובר צו והכמוצ מרבהו בכלל מואת כל החלב * אצל חלב שעל הקיבה לרבי ישמעאל מותר והיינו מסייע כהני: **קרום ונקלף**. קרום דק יש עליו ונקלף הקרום מעל החלב שאינו אדוק צו כל כך: **אף כל קרום ונקלף**. והיינו חלב שע"ג הקבה וכ"ש חלב שע"ג הדקין: **סוסב**. היא שמתלו מתרגמינן היא תומציה (שמות כב). כשמלה הוא פרוש על הקרב וכן על הדקין צראשן אצל חלב הקבה אינו מוצב אלא חסיכות חסיכות הוא אדוק ושעל הדקיס מראשו והלאה היינו מן הכנתא כשמפרישין אותו מהן נשאר מן החלב צאללס ולא תומצ הוא אלא אדוק צהס: **כך היא הצעה של משנה**. כמו שהשצת ואיפוך קמיייתא: **כיון דקתני מה חלב כו'**. שדורש את המקרא והוכיך לדקדק למר קרום ונקלף ולמר תומצ קרום ונקלף: **דווקא טהור**. ולא חלף דברי' של זה צוה: **אי הכי כר' ישמעאל**. צממיה. הא דאמרת לעיל נהגו צו היתר כר' ישמעאל והא רבי עקיבא חלב דשרי ליה ולא רבי ישמעאל: **הוא טהור סוסב**. כגון דקין שניקצו וחלב הכנתא סותם את הנקצ כשרה דחלב טהור אדוק הוא מאלד והוי סמימה מעלימתא: **טמא אינו סוסב**. כגון כרס או המסס שניקצ וחלב המכסה את הקרב סותמן אינה סמימה לפי שאינו חיבור אלא תומצ: **חלב חיה**. המכסה את הקרב: **מהו**. שיסתוס אס ניקצ הכרס של חיה. ולהא דצעי הא צעיא לא אפשיט ליה אכתי טעמיה דרב מהו: **הא נמי טהור**. דלא אסר רחמנא אלא כל חלב שור וכשז ועו"ט: **מהדק**. מחובר יפה צצצר: **הסורה חסה כו'**. צמורת כהניס * נפקא לן מוצוה הכהן ופטו את הבית צנטרס יצא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא וגו' * א"ר מאיר וכי מה מטמא לן שאמרה תורה להמתין שלא יראה הכהן את הנגע ולא יאמר טמא עד שיהו הכלים נפנין וא"ת כלי עליו צגדיו ומתכת מטצילן והס טהוריס ועל מה חסה תורה על כלי חרס ופטו שאין להן טהרה אלא צצצירה וכל כך חסה תורה על ממונן של כרי

עין * ק"ו על ממונן של נדיקים: **א"ל רב פפא לרבא רב**. כלומר הא רב דאמר לעיל טמא אינו סותם וטרפה איסורא דאורייתא היא ויש לנו לילך אחר המחמיר דקיימא לן (ע"ז א). צאל תורה הלך אחר המחמיר ואת אמרת כו': **כנדוקא**. מוכר כדים (פסחים דף ג). שמעתי: **צספקא**. כד של צצצ: ר' שמעון אוסר לה משום גלוי דללקמן וגלוי סכנת נפשות היא ויש לנו לילך אחר המחמיר: **אין צהו משום גלוי**. שאין נחש שותה מהס: * **שוטה היה**. אותו נחש שאין חלב נחשים עושין כן: **צצצידן**. [שם מקוס]: **אמר ליה**. רבא לרב נחמן בר יצחק: **אודי לי מיהא**. על כרחך צצציר דלא קיימא לן ציה כרבי שמעון: **דהא רב פפא כו'**. וכי היכי דצצציר לית הלכתא כוותיה צצצב נמי לית הלכתא כוותיה: **כי הוי מיגלי להו גילויא**. מים או יין הוו שדו ליה צצציר לפי שהציר שורף הארס ושוצ אינו מויק ושומן אותו גלוי: **אודי לי מיהא**. דצצצב הלכתא כוותיה דהא קאי רבי שמעון צן אלעזר כוותיה דר' שמעון סתמא הוא רבי שמעון צן יוחי: **חטי דכרכשא**. חלב שעל חלחולת המוציאה ריעי שקורין צצצמיי"א עשוי קרטיין קרטיין כעין חטים ואם ניקצה ואותו חלב סותמתה צאל מהני וטרפה וקרטיין עגולין הן כמו כובע: **טרפשא דליבא**. שומן הלצ עשוי ככובע והלצ נחצב צו אינו סותם אס ניקצ הלצ או הריאה צסמוך לו והוא סותמו. והיינו טעמא דריאה הסרוכה בשומן הלצ דאע"ג דהיינו צצציתא ואללו הוא גדל ולמטה ממיתוכא דאדוני הוא טרפה דעל כרחך הריאה ניקצה שאין סירכא צלא נקצ וסמימה זו אינה כלום: **חימצא וצר חימצא**. שניהם צחלב שעל הקיבה ולקמן מפרש להו: **סמיס**. אס ניקצה הקיבה: **ולא ידענא**. רבא קאמר לה: **יפה כח הבן מבח האב**. צרייתא היא צצצועות צפרק כל הנשצצין (דף מה): **שהבן גוצה צצצועה ושלא צצצועה והאב אינו גוצה אלא צצצועה והתם מפרש לה: אינהו**. צני א"י: **מיכל אגלי ליה**. דקסברי חלב טהור הוא: **ולדידן**

א) צ"ל ואת כל החלב, ב) צ"ל: א) את החלב המכסה את, א) צ"ל רבי ישמעאל וכן איתא בילקוט, ד) ר"ה סו. ואם נסמן, ה) לעיל י. תרומות פ"ח מ"ד, ו) נמוספתא תרומות פ"ז ה"ג, ז) צ"ל הימאל ערוך, ח) ונקמן סב. ט) ונקלף שנוטות מת, י) ויקרא ג' ס' בס"א נוסף: חכמים, יא) ויקרא ז' ט) ונקלף פרשה ה, יב) ויקרא יד' ט) שחרי צרעת צאה עליו צצצור שהוא צר עין כחליטא צצצורס וצא אסר לו הבית מפני מהצ"ל, ט) צ"ל דהא רבי צצצידן,

גליון הש"ס

גב' ואיסורא דאורייתא ואת אמרת. לקמן דף טו ע"פ:

לעני רש"י

טיל"א טיל"א. קרום. טבחי"א טבחי"א. פ"י טב"ע.

מוסף רש"י

התורה חסה על ממונן של ישראל. דכתיב ויקרא ד' וזה הכהן ופטו את הבית, שלא יטמאו כלי חרס שנתנו שאין להם טהרה צמקוס (ר"ה כו. וכו"ז יומא טל).

שיטה מקובצת

א) ונקלף והיינו נמי חלב שע"ג הקבה: ב) נשאר מן החלב אצלו ולא תותב: ג) דוקא תנא דוקנא הוא ולא תחליף דברי של זה בזה: ד) לא מהני וטרפה ואותן קרטיין עגולין הן כמין כובע: ט) כדאמרי לקמן שהוא שם כל שעה:

אלו טרפות פרק שלישי הולין

ואיזהו ברם החיצונה בשר החופה את רוב הכרס. וא"ת אסן חסר לה מ"ח טרפות דבשר החופה את רוב הכרס הוא משב שמעתה דברים פירקין וזרש פירקין (דף מג.) פירשתי: **רובא** וראו הוא טפח פשיטא. פי' פשיטא דרוב מועיל לכולי עלמא וקלת תימה מאי קא משני לא לריכא דליכא טפח צמשהו מהו דמימא עד דמיקרע צה טפח לא היה טרפה ואמאי ס"ד לומר הכי ורבינו חננאל גריס דליכא טפח ומשהו ורובה לפרש רובא דלא הוא טפח היינו כשאין בכל הכרס טפח ולכך פריך שפיר פשיטא דלא צעי טפח שהרי אין צולה טפח ומשני כגון דליכא טפח ומשהו מהו דמימא כיון דליכא צולה טפי מטפח לא מיטרפא עד דמקרע טפח:

לכשתמתח תעמוד על טפח.

כשתקף הסלע צמחו וימתח החוט יהיה צארכו טפח: **מחצו שנמצאת בעובי בית הכוסות בצד אחד כשרה.** אלל בהמסס אפילו מנד אחד שלל נקב מעבר לעבר טרפה א כן פירש רש"י במקום אחר ופ' המודר לפרש לאותו צד מבפנים: א ואין נראה לר"ת לומר שיהא טרפה כשלא ניקב: א קמ"ל דטרפה וא"ת הא אמרי' בפ' במה מוליקין גבי הנוה הלח: א דהוא מה שהיו קורין מתחלה:

שיטה מקובצת

אן תיבות ואינו יודע מהו נמחק: א בשנים אוחזין אמר אמימר אנה נהרעא אנה: א אן כן פי' רש"י במקום אחר ג"כ פ' המודר ופ' לולב הגזול: א צריך לפרש לאותו צד מבפנים: א ואין נראה לר"ת לומר שיהא טרפה כשלא ניקב: א קמ"ל דטרפה וא"ת הא אמרי' בפ' במה מוליקין גבי הנוה הלח: א דהוא מה שהיו קורין מתחלה:

רבינו גרשום

בוקי סריקי נודות ריקס. כטרא בתורא כמלא אבנע בשור. או שנקרע רוב החיצונה. כלומר כרס החיצונה כדבעינן לפרושי בגמרא: ר' יהודה אמר בגדולה טפח. כלומר בגדולה שנקרע כרס החיצונה ובקטנה ברובא אפי' לא נקרע טפח אלא רובא טרפה. שניא דיבא ששונאין אותו האובים ולא יכלו ליה למיכל מניה. לישנא אחרינא טרא דרבי כעין מסנת לשון זביה. אסטומכא אישטמכל בלעו: מן המצר ולמטה מקום שמתחילין בני מעים הרוב לקצו: מקום שאין בו מילת זהו דבר שמגדירין מן הכרס מאחר שפרחתיקן אותו. דיכא דפרעי טבחי' (שוב הריע'): כבר פירשה רב אחא בריה דרב אריא. כלומר מן המצר ולמטה א ושייר במפרעתא: דר' אבינא ורבי מערבא האי. כלומר דאמרי' כל הכרס כלו זהו כרס הפנימי: זו היא ששינו בגדולה טפח. וכל דמקדע רובא ולא היה טפח. כלומר לא קטנה קטנה ממש אלא אס תהא קטנה כשתקיע רובא כרס החיצונה ולא היא טפח אציפ שבמשהו היה טפח כיון דאותו רוב שנקרע לא היה טפח חשוכה קטנה: נקדרה כסלע כו'. כלומר הכרס החיצונה נקדרה קשייתא נידל בלע"ז. קשייתא בצפיא כו' כלומר כדעייילן הלת קשייתא עם שוירי האוכל שעליו כשאוכלין התמרים אין יכול לאוכלו (על הכל) [כולן] ותשאר על קשייתא קצת מן הפירי וזהו ציפא: בלא ציפא ערום גני בלא

כי היכי דחיישי' [גזי וטנן] זרש פירקין (דף מג.) למאן דחייש לספק דרוסה והא דקפני צמתיתין המסס זבית הכוסות שנקבו לחוץ דמשמע דבעינן נקב מפולס לאו דוקא לחוץ שיהא מפולס אלל כלומר לחוץ כלפי חוץ ולאפוקי נקבו זה למתן זה והא דקאמר מנד אחד כשרה צעובי בית הכוסות רריך לפרש אן אותו דל אחד מצפנים כלפי הריעי' דאי דל שצמחו כלפי חלל הגוף אפילו לא ניקב כלל אלל שנמצא מחט צמחלל הגוף טרפה דלמר נקובי נקב ואתאי ואין נראה לר"ת לומר שיהא טרפה אן בלא ניקב אלל חצי העור של המסס ונראה לו דהמסס נמי מנד אחד כשרה והא דנקט צעובי בית הכוסות מנד אחד כשרה רבותא קמשמע לן לפי שיש לו שני עורות וקמשמע לן דלע"ג שניקב עור אחד שלס אפילו הכי כשרה עד שניקבו שניהם ואבז דנקט מנד אחד כשרה נקט נמי משני דרדין טרפה לע"ג דמילתא דפשיטא היא ועוד אומר ר"ת דהאי נמי חדש הוא דס"ד אמיינא אפילו משני דרדין כגון שניקבו שני העורות כשרה לפי שזוכב ע"ג המסס ומדובק שס צומנן והוא הדין דאותו דבקות מגין שלא יא' הריעי' מידי דהוה אהלחולת שניקבה וירכיס מעמידין אותה לכשרה לא משמע לן אן הכא דטרפה וא"ת הא אמרינן צממה מדליקין (שבת דף לו.) גבי הנהו תלת מילי דאישתנו שמייהו הובלילא צי כפי וצי כפי הובלילא למאי נפקא מינה למחט שנמצאת צעובי בית הכוסות והשתא מאי נפקותא איתא הא צתרייהו אמרינן מנד אחד כשרה משני דרדיס טרפה גס הובלילא וי"ל דנפקא מינה שלא תטעה לפרש מה שאמר מנד אחד כשרה והו צהובילא דהיינו המסס שעתה קורין בית הכוסות אלל צמה שקורין עכשיו הובלילא היינו מה שהיו עור שלס אי נמי שלא נטעה נמי צמשי דרדיס טרפה דהוי צמה שקורין אותו עכשיו בית הכוסות דהוא המסס אלל צמה שקורין עכשיו הובלילא דהוא מה אן שקורין מתחלה בית הכוסות אפילו משני דרדין כשרה דהויא כמו חלחולת שניקבה וירכיס מעמידין אותה: המוילא

קשייתא. גרעיני תמרה: **ציפא.** עס אוכל הנשאר סביבותיה כשאוכלין אותה יכנסו שלשה בנקב צדוחק או בלא ציפא כדירוהו: **פירשתי.** אסן חסר לה מ"ח טרפות דבשר החופה את רוב הכרס הוא משב שמעתה דברים פירקין וזרש פירקין (דף מג.) פירשתי: **רובא** וראו הוא טפח פשיטא. פי' פשיטא דרוב מועיל לכולי עלמא וקלת תימה מאי קא משני לא לריכא דליכא טפח צמשהו מהו דמימא עד דמיקרע צה טפח לא היה טרפה ואמאי ס"ד לומר הכי ורבינו חננאל גריס דליכא טפח ומשהו ורובה לפרש רובא דלא הוא טפח היינו כשאין בכל הכרס טפח ולכך פריך שפיר פשיטא דלא צעי טפח שהרי אין צולה טפח ומשני כגון דליכא טפח ומשהו מהו דמימא כיון דליכא צולה טפי מטפח לא מיטרפא עד דמקרע טפח:

בוקי סריקי הכי אמר רב נחמן מ'מקום הדבק אפילו ניטל כולו כשר והוא שנשתייר בו כדי תפיסה וכמה אמר אביי כמלא א' במדא בתורא: הכרס הפנימי: אמר רב יהודה אמר רב א' העיד נתן בר שילא ריש טבחיא דצפורי לפני רבי משום רבי נתן אי זו היא כרס הפנימי סניא דיבי וכן אמר רבי יהושע בן קרחה סניא דיבי רבי ישמעאל אמר איסתומכא דכרסא רב אסי אמר רבי יוחנן מקום צר יש בכרס ואינו יודע איזהו אמר רב נחמן בר יצחק נפל כרסא בבירא אמר רב אחא בר רב עוא אמר רב אסי מן המוצר ולמטה א' רבי יעקב בר נחמני אמר שמואל מקום שאין בו מילת רבי א' אבינא אמר גניבא משמיה דרב טפח בווישט סמוך לכרס זו היא כרס הפנימית א' אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי בר חנינא יכל הכרס כולו זו היא כרס הפנימית ואיזהו כרס החיצון בשר החופה את רוב הכרס רבה בר רב הונא אמר מפרעתה מאי מפרעתה אמר רב אויא היכא א' דפרעי טבחי' בנהרדעא עבדי כרבה בר רב הונא א"ל רב אשי לאמימר כל הני שמעתתא מאי א"ל כולהו שייכין בדרבה בר רב הונא ודרב אסי א"ר יוחנן מאי א"ל כבר פירשה רב אחא בר עוא ודרבי אבינא ורבני מערבא מאי א"ל הני ודאי פליגי: רבי יהודה אומר בגדולה כו': אמר רבי בנימין בר יפת אר"א ילא גדולה גדולה ממש ולא קטנה קטנה ממש אלא כל שנקרע בה טפח ולא הוי רובא זו היא ששינו בגדולה טפח רובא ולא הוי היא ששינו בקטנה ברובא רובא ולא הוי טפח פשיטא לא צריכא דהויא טפח במשהו מהו דתימא עד דמיקרע בה טפח לא הוי טרפה קמ"ל אמר גניבא אמר רבי אסי נקדרה כסלע טרפה שאם תמתח תעמוד על הטפח אמר רבי חייא בר אבא לדידי מפרשא לי מוניה דגניבא אמברא דנהרדעא יכסלע כשרה יתר מכסלע טרפה וכמה יתר מכסלע אמר רב יוסף כגון דעייילן תלת קשייתא בצפיא כדוחקא בלא ציפא ברווחא: המסס ובית הכוסות: א' תנו רבנן מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה משני צדדים טרפה ינמצא עליה קורט דם בידוע

כר פירשה רב אחא. דהיינו מן המינר ולמטה והוא כנגד מפרעתה. היא: ורבי אבינא. דלמר כרס הפנימי צושט הוא: ודני מערבא. דלמר כל הכרס כולו קרוי פנימי ונידון בנקב משהו: מאי. וכיון דלא אפסיק הלכתא עדיין לחומרא וטרפינן בכל הכרס בנקב צמשהו כני מערבא. ומיהו כל הך טרפות אן לא טרחין למיבדקי צתרייהו דכל כמה דלא משתכחן אזלינן צתר רובא דנפקא לן צפרק קמא (לעיל יא.) מהאליה תמימה א' ומקראי טובא וצסירכי דריאה משום דשכיחן צדקינן צתרייהו: גדולה ממש. גדולה שבגדולות: כל שנקרע צה וכו'. כלומר כל היכא דמשתכחא או טפח או רובא פשיטא. דרובו ככולו: הכי גרסין הוה לא לריכא דהויא טפח צמשהו. אי הויא משהו טפי מרובא הוה מיקרע טפח: נקדרה. כמין ארובה עגולה ורוחב הקדירה כסלע מטבע רחב הוא: שאס תמסה. אי הוה מושכו לכאן ולכאן שיכנס העגול לאורך או לרוחב תמנא צו טפח צמותה קדירה: סלס לפסוקי בכל הכרס כולו: אמר ליה

בוקי סריקי. כדים רקים כלומר דברים שאינן: פסיפס. אחת יד: נעודא. אלצבע: צמורה. אפילו צשור גדול די בכך: סניא דיבי. קרשטי"א צוד"ל לשון מורי והוא עשוי ככיס וסמוס צראשן וכך מלאחי צאל"ף צי"ת של רבי מכיר צוד"ל שאלצ"ר ולשון סניא דיבי לפי שהוא מקום מאוס וכמוש ואפילו לזאבים וכל שאר הכרס קרוי חילון ושיעורו צרוב. לישנא אחרינא שמעתי מן הפנל"א עלמה הוא מקום שמנקדים את הטצחים הכרס ומוילאים הפרש מקום שהשאוי צו והראשון נראה: איסתומכא דכרסא. אני שמעתי א' איסתומכ"א צלע"ז אזליני יודע מהו: מקום צר יש צכרס. שהוא קרוי כרס הפנימי וכל שאר הכרס קרוי חילונה: נפל כרסא צצירה. הואיל ואיך יודע היכן הוא לא פירשת לנו כלום: א"ר אחא. אני אפרש אותו מקום צר: מן המינר ולמטה. ממקום שהכרס הולך ומינר לצד הושט הוא קרוי פנימי מפני שנצבא צדופני החזה: ולמטה. כשהצהמה תלויה: מקום שאין צו מילת. מקום יש צכרס חלק שאין שם אותו צמר שגורין צרותחים מן הכרס: צצר החופס. פירשתי"ו וזהו קרוס עד העובר על כל החלל וקורין לו טינפני"א וישנו מן החזה ועד היריכיס והכרס הקרוי פנל"א מעוטו נצבא צללעות החזה ורובו תחת אותו קרוס ורוב החיצונה דקאמר תמניתין) וראין כמה יש מן הקרוס כנגד אותו רוב הכרס ואס נקרע שם רוב מה שיש מן הקרוס כנגד הכרס טרפה ואס ממקום שהכרס כלה ולמטה נקרע אותו קרוס כשרה והיינו דלמרינן לקמן רובא ולא הוי טפח זו היא ששינו כו' ואי צכוליה קרוס משערינן אין לך צממה קטנה שאין צרוב שלה יותר מנפח וכל אמוראי לעיל קרו פנימית וחילונה צכרס עלמה: מפרעתה. דל הכרס הרואה את הקרקע הנראה מיד כשפותחין הצהמה להוליא את המעיס והיינו דמפרש היכא דפרעי טצחי: כולו שיינן צדרבה. סניא דיבי ואיסתומכא ומקום שאין צו מילת כולן צאותו צד עומדים או למעלה או למטה וכי טרפת לה לכל אותו צד בנקב צמשהו הנמצא צו מקיימת להו לכלוהו: אממר מנהרדעא הוה כדלמרינן אצבשים אוחזין (צ"מ דף טו:) אלא מנהרדעא אלא וצציראל לי שומא דהרע לעולם: דרצ אסי אמר ר' יוחנן. דלמר לעיל ואינו יודע איזהו: מאי. אמרינו עלה הא איכא לפסוקי בכל הכרס כולו: אמר ליה

א) [עין חס' לעיל מנ. ד"ה כדי וכו']. ב) [מקומה רפ"ג]. ג) [לקמן צ: ד] (לעיל מנ. ע"ש). ד) [לקמן צ: א]. ה) [פירוש מקום שפותחין צו הצהמה להוליא קצביה כדלמרינן שחטה מפורעת כלומר פתוחה. ערוך ערך פירע א']. ו) [גירסת הערוך נקדרה]. ז) [מס' פ"ג ה"ה] כמותו עו: לעיל מנ: [סוכה לג. שבת מנ: ס"א איסתומכא, א' [לעיל מנ: ד"ה וצער]. ב) [לעיל מנ:]. ג) [ויקרא א. ג]. ד) [נפיע היטב לעיל יב. צכר"י ד"ה פסח וכו' עד סופו]. ה) [ה"א דלוחו צל].

גליון הש"ס

נב' נקדרה כסלע. וכן לקמן דף עו ע"א נקדר כמין טבעת. עירובין נח ע"ב שמעתי שמתקדין בהרס. ע"ז דף לג ע"א וקודר כמין ארובה וצנורן ערך קד גרים בכל הני צצ' דלמ"ן קדוד:

לעוי רש"י

קרישטי"א [קרישטי"א] המעי העיור. בודיל שאלצ"ר [שציליי"ר]. מני של שקיות טבעת. עירובין נח ע"ב שמעתי שמתקדין בהרס. ע"ז דף לג ע"א וקודר כמין ארובה וצנורן ערך קד גרים בכל הני צצ' דלמ"ן קדוד:

מוסף רש"י

בוקי סריקי. כדים ריקס. כלומר דברים שאין טעם ע"ז א' (דף טו.) מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות. ראה לעיל מט א.

א) אולי צ"ל והוא כנגד מפרעתה וכיה צכרס".

(א) ¹ [ג'ל טרית], (ב) גני הערוך ערך שגון שיגדולה והעיר המוסק דלשון יוני כאז היך והוא בלשמתא נקרא שגדולא], (ג) [ג'ל משה ע"י מוס' לעיל ד' ד"ה ממנו], (ד) נדה מג' (ה) ס"א הכה על ראשה אדם שהיה ארוח בינו שבט צהמה והלכה לה השבט עד זונה או שהכה כלפי זונה והגיע השבט עד כלפי ראשה ולא מימא שהכה על ראשה וזכה שלא יגע שגדה כלל לדיכא למיחש משום ריסקו אלף אפילו הכה על השדרה בצורך אפ"ה לא מישיק ע"כ ר"ל צבס פירושים מדויקים, (ו) עין רש"י, (ז) [עין היטב מוס' נדה נח. ד"ה ולענין].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואפי' לא גרסי' דדוקא כפ' כ"ל ומיבט לא נמחק;

עיון רש"י

קרושט"א גלה קרפ"א עוריה התבונות שרייה.

מוסף רש"י

בירוב שלאחר שהיטה. וכשיה (כתובות ע"ה). בשלשה ימים קודם שהיטה. ואם לקחה בעת זה בתוך שלשה ימים מקח טעות הוא יחזיר לו צבליה והמים שמכר לו עריפה (שם). לא הגליד פי המכה. זה אומר עד שלא לקחתי נקב וזה אומר משמכתי. המוציא מחבירו עליו הראיה. ואי יביב הטבח דמי נמלא הוא מנוצץ ועליו הכהיה ואי לא שבת ראיה יחזיק זה צמעותו מספק (שם).

שיטה מקובצת

אלו ואם לקחה טבח זה בתוך שלשה ימים: ב' ועל הטבח להביא ראיה שהוא מוציא מחבירו דמסתמא: ב' שאר בהמות שדרין כרעייהו: ז' ואפי' שלא נתן מעות עדיין דכאן נמצאו: ט' כדי לקיים המכר או הקדושין סברא: י' וכעין ריעותא הוא דמסתמא מחמת כך בא:

אלו טרפות פרק שלישי הולין

נא.

**עין משפט
נר מצוה**

קלה א מיי פ"כ מהל' מכרה הל"טו סמג עשין פ' טו"ט ח"ו"מ ס"י רלב סעי' יא ונכרז אלפס עוד צ"ב פ"ק ו דף קל"א:
קל"ב ב ג מ"י פ"ע מהל' שמיטה הלכה ט סמג עשין סג טו"ט ע"ד ס"י נח סעיף יא:
קב ד מ"י שם הל"י סמג שם טו"ט ע"ד ס"י נח סעי' ז [מ]:
קבא ה ו מ"י שם סמג טו"ט ע"ד ס"י נח סעי' ט:
קבז ז מ"י שם הל"א טו"ט ע"ד סמג י:
קבג ח מ"י שם הל"ג סמג שם טו"ט ע"ד ס"י נח סעי' ו:
קבד ט מ"י שם הל"י טו"ט ע"ד סמג שם טו"ט ע"ד ס"י נח סעי' ג:
קבה י מ"י שם הל"ג טו"ט ע"ד סמג שם טו"ט ע"ד ס"י נח סעי' ד:

רבינו גרשום

אוכל (כו' כלומר אוכל): משני צדדין טרפה. והוה שניקב לוח. ומצא עליו קורט דם בסוף המחת מצד (אחור). הגליד פי המכה שביש פי המכה והיה בו מליט. למאי נפקא מינה למקח ומכר היכי דמי שבתוך ב' ימים שקנאו שחטו ומצא בו אתו מחט הגולד פי המכה בירוב שקודם שקנאו היה בו ומקחו מקח טעות לא הוגלד פי המכה והוה אומר ברשותך אירע זה והוה אומר ברשותך אירע זה המוציא מחבירו עליו להביא עדים ואם לא יביא עדים לא ישיב המוכר שלא אירע לה ברשותו ופטור: אי הכי כולוה נקובי נמי ליבעו קורט דם כלומר ניקבה הריאה משני צדדין [אנין] פסול עד דאיכא קורט דם מצד אחד: שאני הכא דאיכא מחט. ואם איתא דקודם שחיטה סרוכי הוה מסרכא הוה בסוף המחת: שמני. לשון שמי. מפסדי כנסיות אה. משמש תלמידים שהיו נכנסין ל' ללמוד: טרוי טרויה להווא גברא. כלומר הטרחת פסיעותיה בתום: אין חוששין שמא משום ריסקו איברים כו'. כלומר אין חוששין שמא בשקפצה למטה מסרכא לצד הכותל והאי לא מסרכא דבמצע העליה הוא: דהוה קא שדרין כרעא בתריותא כו' כלומר מגרדת רגליה אחריה ולא היתה יכולה לפסע כדרך כל בהמה. שיגדונה הוא דניקט לה חולי כלומר וכשרה לאחר זמן. כשתוצל מאותו חולי. דמדורוקימי אישמגדיר: צימרא בעלמא הוא דניקט

המוציא מחבירו עליו הראיה. פירושו על הלווקא להציא ראיה שצרכות מוכר נטרפה ז' אע"פ שלא נתן מעות עדיין כאן נמצאו וכאן היו כדלמך צסוף פרק המדיר (כמוצות דף עו:). והא דקרי ליה מוציא משום דמסתמא כל כמה דלא יהיב זוזי לא יהיב ליה חיותא והקשה ה"ר י"ט דצנדה פרק הרוחה כחם (דף נח). תניא דקדק עגמה וחלוקה והשאילתה לצנרתה היא טעורה וחצרתה תולה ומפרש רב ששת דלענין דינא תנן דלא מיחייבא חצרתה לכבס הצנר ואמאי לא אמרינן כאן נמצאו וכאן היו כמו גבי צהמה דהכא וגבי מומין דסוף המדיר וי"ל דלא דמי דודאי כדי לקיים המכר ז' וצקדושין סברא הוה דלמרינן הכי שאומר המוכר ללווקא קח פרתך שצרכותך נטרפה והאז צומר לצבל קח אשמתך שצרכותך נולד המום ואין לנו לצבל המעשה הזה אצל גבי חלוק ליכא למימר הכי ועוד גבי חלוק לעולם הוא צרכות הראשונה צעלת חלוק שלא צא ליד השניה צמורת מוכר אלא צמורת שאילה ולא שייך למימר צרכות שאלה נמלאת ולא צרכות צעלת חלוק: **בין דאיכא מחט מסרך הוה סריך.** ה"ה קוז וכל דבר מדע מדקאמר הסם ליכא מידי למיסרך: **דגך ונפא.** ולא הלך דלקמן פסקינן דהלכה אפילו צדיקה לא צעני: **דהוין שגון ברעיה בתריותא.** לא נפילה מיירי: **נפא לארעא חוששין.** אף עול גב דנפילה צענין עד שפול מעשרה טפחים כדליתא שדק שור שנגח את הפרה (צ"ק דף נ:). ומכריסא דמורא עד ארעא ליכא אלא ארצעה טפחים כדלמך הסם (דף נא). מ"מ חיישין הכל משום דנפיל ממתת ההכאה שמנגחין זה את זה: **בית הרחם אין בו משום ריסקו אברים.** משום דליכא ריעותא דאינו הולך אצטרין ליה לאשמועינן דאי לאו הכי פשיטא דלזלינן צמר ריב ולדות וז"ל א"כ מאי קא מסייע ליה מצן יוס אחד דמטמא ציביה הסם ליכא ריעותא א"כ כשחיה הרבה אחרי כן וי"ל דאם איתא דלמרימי ריסקו אברים מחמת צית הרחם א"כ היה לנו לחושבו לאונס לענין יצה ועוד דונו מוכים שמתרסקו אצרי צבית הרחם וענין ריעותא הוא דמסתמא ו דמחמת כך צא הווצ אלא ודאי לעולם אין צו ריסקו אברים: **מודה**

בידוע שלפני שהיטה לא נמצא עליה קורט דם בידוע שלאחר שהיטה הגליד פי המכה בידוע ששלשה ימים קודם שהיטה לא הגליד פי המכה המוציא מחבירו עליו הראיה ומאי שנא מכל נקובי דעלמא דאע"ג דליכא דם טרוף מר התם ליכא מידי למיסרך הכא כיון דאיכא מחט אי איתא דקודם שהיטה הוא מיסרך הוה סריך א"ל רב ספרא לאבבי חזי מר האי צורבא מרבנן דאתא ממערבא ואמר רב עוריא שמני ואמר מעשה ובא לפני רבי מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד וטרפה שלח ליה לא אתא לגביה אול הוא לגביה הוה קאי אאיגרא אמר נוחות מר וניתי לא נחית סליק הוה לגביה א"ל אימא לי גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה מפטיר כנסיות אנא לעילא מרבי רבה והוה רב הונא ציפורא ורבי יוסי מדאיה יושבין לפניו ובאת לפני רבי מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד והפכה רבי ומצא עליה קורט דם וטרפה ואמר אם אין שם מכה קורט דם מגין אמר ליה טרח (ט' טרויה להווא גברא מתניתין היא המסם ובית הכוסות שניקבו לחוין: נפלה מן הגג: אמר רב הונא יהניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה אין חוששין משום ריסקו אברים הווא גריא דהו"ל לרבינא דחזא חושלא באיפומא דגר נפל מאיגרא לארעא אתיא לקמיה דרב אשי א"ל הא דאמר רב הונא הניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה אין חוששין משום ריסקו אברים משום דאית לה מידי למסרך והאי לית ליה מידי למסרך או דלמא משום דאמדה נפשה והאי נמי אמדה נפשה הוה דאמדה נפשה והאי נמי אמדה נפשה והוה אימרתא דהוה בי רב חביבא דהוה שדרין כרעיה בתריותא אמר רב יימר האי (ט' שיגורנא נקטיה מתקיף לה רבינא ודלמא חוט השדרה איפסיק בדקוה אשכחיה כרבינא ואפ"ה יהלכתא כרב יימר שגורנא שכיח חוט השדרה לא שכיח אמר רב הונא ה"זכרים המנגחין זה את זה אין חוששין משום ריסקו אברים אף ע"ג דמידו וקיימי צימרא בעלמא הוא דנקט להו יאי נפול לארעא ודאי חיישינן אמר רב (ט' מגזי' והני דכרי דגנבי גנבי אין חוששין משום ריסקו אברים מאי טעמא כי שדו להו אמתניהו שדו להו כי היכי דלירחמי קמיהו אהדרינהו ודאי חיישינן והני מילי דאהדרינהו מחמת יראה אבל מחמת תשובה תשובה מעלייתא הוא דעבדי אמר רב יהודה אמר רב ה"הכה על ראשה והלכה לה כלפי זנבה על זנבה והלכה לה כלפי ראשה כולה אין חוששין משום ריסקו אברים ואי שלים חוטרא אפלוגי דגבא חיישינן ואי אית בה קיטורי חיישינן ואי מחיי חיישינן אמר ר"נ ב"ית הרחם אין בו משום ריסקו אברים א"ל רבא לר"נ תניא דמסייע לך (ט' תינוק בן יום אחד

מטמא

לח חולי: דפתקי גבוי כלומר כשגובין בהמה דקה בליה משליכין אותו דרך כותל. אין חוששין כו' כי שדו להו כלומר שמשליכין אותו אמתניהו שדו להו. אהדרינהו ודאי חיישינן דאהדרינהו לבעלים בליה דרך כותל בלא ידיעת בעלים חיישינן משום ריסקו איברים דודאי כשמשבין אותו אין חוששין עליה אם נטרסין: תשובה מעלייתא עבדי ואין מרסקין אותו. בית הרחם אין בו משום ריסקו איברים כלומר כשנולד

6) הדבר צ"ע היך יוכל לשבט צבלי אירע לה צמעותו ויש לישב.